

TÓTH GABRIELLA:
A STÍLUSSESZKÖZÖK HASZNÁLATÁBAN MEGNYILVÁNULÓ
GENDER ALAPÚ KÜLÖNBSÉGEK

1. Bevezető

A 20. század drasztikus társadalmi változásai – a két hullámban zajló feminista mozgalom és a nők egyenjogúságért folytatott harca, valamint az ennek következtében végbemenő munkaerő-piaci átszerveződés – az élet minden területén jelentős változásokat hozott. A nem, mely alatt az 1950-es évektől már gyakorta nem a biológiai nem (*szexus*), hanem a társadalmi nem (*gender*, azaz a férfi és a nő társadalom által formált képe) értendő, a legkülönbélebb tudományágak, kutatási területek egész sorának fő tárgykörében megjelenő kategória lett. A nyelvészetet ez a hullám csak az 1970-es években érte el, melyet a gendernyelvészet Robin Lakoff *Language and Woman's Place* című könyve által szimbolizált megjelenése képvisel.¹ A gendernyelvészet az 1990-es évekre már virágzó tudományág, mely elsősorban arra keresi a választ, milyen – nemi hovatartozás következtében létrejövő – eltérések figyelhetők meg a nő és a férfi nyelvhasználatában, kommunikációs stílusában, illetve hogyan tükrözi maga a nyelv szerkezetével, szókészletével és egyéb sajátosságaival egy adott társadalom nemekhez való hozzáállását, más szóval: miként rögzülnek a nemi sztereotípiák a nyelvben.²

1

2. Korábbi gendernyelvészeti kutatások

A gendernyelvészet területén megjelent eddigi kutatások, melyek száma a '90-es évek óta óriási iramban nő, számos érdekességre rávilágítottak. Kutatások igazolják, hogy nemi alapú különbségek figyelhetők meg úgy a lexikai és grammatikai preferenciák, mint kiejtés, intonáció, hangsúlyozás, hanglejtés terén, sőt, még a nyelvi képességeik tekintetében sem egyformák a nők és a férfiak.

¹ Lakoff R. 1975. *Language and Women's Place*. New York: Harper and Row

² Huszár Á. 2009: Női nyelv? Férfi nyelv? – Gendernyelvészet Magyarországon. In: *Magyar Tudomány*. 170.évf. 3. szám. 276.

Az elmúlt évek kutatásai a férfi és női nyelvet már szinte minden lehetséges szemszögből megpróbálták kielemezni. Ami a nyelvi képességeket illeti, empirikus kutatások igazolják, hogy a nők e téren túlszárnyalják a férfiakat. Pszicholingvisztikai kísérletek alátámasztották, hogy a nőknek jobb a verbális memóriájuk, és a férfiaknál jobban teljesítenek szótalálási feladatokban (Gósy Mária metaelemzése alapján).³ Az is bebizonyosodott, hogy ezek a képességbeli különbségek nyelvtől és anyanyelvtől függetlenek. Összességében tehát elmondható, hogy – ha nem is egetverő a különbség – a nők a férfiaknál valóban jobbnak bizonyulnak számos nyelvi jellegű feladatban.⁴

Azon közhiedelmet viszont, mely szerint a nő többet beszél, mint a férfi, a kutatások megcáfolták, ugyanis kiderült, hogy ez csak privát szférában, barátnők, családtagok körében igaz, „nagyobb”, nyilvános körökben (politikai megbeszélések, tárgyalások, üzleti konferenciák, nagyszabású fogadások stb.), ahol egyenlően képviseltek magukat a nemek, általában a férfiak beszélnek többet.⁵

Ami a speciális nyelvi rendszeri különbségeket illeti, az eddig kutatómunkák számos érdekességre rávilágítanak. Empirikus kutatások igazolják, hogy a férfiak több főnevet használnak, míg a nők sokkal több melléknevet, határozó- és kötőszót⁶, ami, mondhatni, igazolja azon sztereotípiát, mely szerint a férfi a lényegre és a tényekre koncentrálna, köntörfalazás nélkül, a nő figyelme pedig inkább a részletekre terjed ki. Egyes kutatások arról is beszámolnak, hogy a nő sokkal több érzelmekre utaló szót használ (ezek közt is főleg pozitív töltetűeket) és gyakrabban beszél egyes szám első személyben.⁷ Ezzel szemben a férfi inkább általánosságban beszélve fejezi ki mondandóját, az általános alany valamilyen grammatikai formáját használva, és sokkal több negatív vagy semleges jelentést hordozó kifejezéssel él.⁸

A kutatások azt is alátámasztják, hogy a férfiak által preferált kifejezések sok esetben az erőszakra, harcra, háborúra, erőre, hatalomra utaló mentális képeket jelenítenek meg, ha

³ Huszár Á. 2009. *Bevezetés a gendernyelvészetbe*. Budapest. Tinta. 24-26.

⁴ Huszár Á. 2009. Női nyelv? Férfi nyelv? – Gendernyelvészet Magyarországon. In: *Magyar Tudomány*. 170.évf. 3. szám. 277.

⁵ Fishman P. 1978. What do couples talk about when they're alone? In: Butturff D. and Epstein E. (eds): *Women's Language and Style*. Akron, Ohio: L and S Books. 11-22 p.; DeFrancisco V. 1990. The Sound of Silence: How Men Silence Women in Marital Relationships. In: T. Van Dijk: *Discourse and Society* 2 (4). 413-424.

⁶ Wang M. R., Hiseh S. C. Y. 2007. Gender Differences in the Language for Emotions. In: *Asian Journal of Management and Humanity Sciences*, Vol. 2. Nos. 1-4, 89-97.

⁷ McMillan, J. R., Clifton, A. K., McGrath, D., & Gale, W. S. 1977. Women's language: Uncertainty or interpersonal sensitivity and emotionality? *Sex Roles*, № 3. 545–559.; Newman M. L., Groom C. J., Handelman L. D., and Pennebaker J.W. 2008. Gender Differences in Language Use: An Analysis of 14,000 Text Samples. *Discourse Processes*, №45 (21), 211-236.

⁸ Курд юкова В. С. 2011. Гендерні маркери англомовного публіцистичного тексту. In: Вісник Дніпропетровського Університету Економіки та Права імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні Науки». № 1 (1). 186-191.

metaforával kellene kifejezni, akkor „Az élet – csatater és háború” konceptuális metafora köré csoportosulnak (*sikerült győzelmet aratnunk a kérdésben, megtámadta a nézeteimet, tüszünetet/fegyverszünetet tart, kérdésekkel bombáz, veszély fenyeget stb.*), míg a nők asszociációiban inkább az emberi érzelmek, pszichológiai folyamatok, kapcsolatok, természet képei dominálnak.⁹ A férfiakat, továbbá, inkább jellemzi az elvont főnevek, szakkifejezések, terminusok intenzív használata, amit nem csak szakmai környezetben alkalmaznak előszeretettel, hanem mindennapi beszédükben is.¹⁰

Ami a nyelvi udvariaskodást illeti, az előző generációk nézetei igaznak bizonyultak: a nők valóban sokkal kevesebb trágár kifejezést használnak, és sokkal több eufemizmust, bár ez a mai tinédzser korosztályra nézve nem feltétlenül igaz.¹¹ Továbbá, sokkal inkább jellemző a nőkre a kicsinyítő képzők és a becézés használata (*drágicám, aprócska, édi, tündi, szivi, csini*).¹² A szintaktikai különbségekről szóló korábbi feltételezések, melyekről már Otto Jespersen dán nyelvész is beszámol a 20. század elején (a férfiak több alárendelő, a nők több mellérendelő szerkezetet használnak)¹³ nem bizonyultak igaznak, az viszont igen, hogy, míg az alárendelő szerkezetek gyakrabban fordulnak elő a nyelv írott változataiban, addig a mellérendelők inkább a szóbeli nyelvet jellemzik. Az állítólagos szintaktikai különbségek tehát, miszerint a nők többször alkalmaznak mellérendelő szerkezeteket, azzal magyarázható, hogy az elmúlt századokban – míg a férfiakkal még nem egyenlően vettek részt az oktatásban – alacsony volt körükben az írástudás szintje, így csak szóbeli nyelvhasználatuk alapján lehetett róluk következtetéseket levonni.¹⁴

A gendernyelvészet kutatásai különös figyelmet fordítottak a vegyesnemű csoportokban folyó beszélgetések tanulmányozására mind magánszférában (családban, barátok körében), mind nyilvános térben (parlamentben, konferenciákon, médiában, tudományos tanácskozásokon), s arra jutottak, hogy a férfiak jóval többször szakítják félbe a nőket, mint

⁹ Прокопенко А. Гендерні маркери мовлення політичного діяча// Серія філологічні науки. – № 89 (5). – 320-324 . Retrieved April 28, 2012 from http://www.nbu.v.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_5/statti/75.pdf; Koller V. 2008. *Metaphor and gender in business media discourse: a critical cognitive study*. Palgrave Macmillan.

¹⁰ Курд юкова В. С. 2011. Гендерні маркери англомовного публіцистичного тексту. In: Вісник Дніпропетровського Університету Економіки та Права імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні Науки». № 1 (1). 186-191.

¹¹ Lakoff R. 1975. *Language and Women's Place*. New York: Harper and Row.; Penelope B. and Levinson S. 1978. Universals in Language Usage: Politeness Phenomena. In: Goody E. (ed): *Questions and Politeness*. Cambridge University Press. 56-289.

¹² Земська Е. А., Китайгородська М. А., Розанова Н. Н. 1993. Особливості чоловічого та жіночого мовлення . In: Е. А. Земська та Д. Н. Шмельов: *Російська мова в його функціонуванні*. 90-136.

¹³ Jespersen O. 1964. *Language: Its Nature, Development and Origin*. New York: W.W. Norton and Company. 249-252.

¹⁴ Coates J. 2004. *Women, men and language: a sociolinguistic account of gender differences in language*. Pearson Education. 254. 18.

fordítva, s bár a nők igyekeznek minél több témát felvetni, a beszélgetés során mégis inkább a férfiak által meghatározott témák dominálnak.¹⁵

Bár a női és férfi nyelvhasználattal foglalkozó kutatások rendkívül sok érdekességre rávilágítottak, viszonylag kevés tanulmány számol be a stílusesszközök használatában megnyilvánuló gender alapú különbségekről. Ami a szóképeket illeti, az eddigi kutatások főleg a metafora gender szempontú vizsgálata köré csoportosultak. A Kathleen Ahrens által szerkesztett *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*¹⁶ című kötetben megjelent számos tanulmány szól arról, hogy a férfi politikusok több metaforát használnak, mint a nők, főleg a sokévi politikai tapasztalattal rendelkező férfiak. Mind az Amerikai Egyesült Államok, Németország, Olaszország, Írország területén végzett ilyen jellegű vizsgálódások ezt támasztották alá. Más szempontból vizsgálja a metaforákat Veronika Koller *Metaphor and Gender in Business Media Discourse: A critical cognitive study* című tanulmányában¹⁷, melyben arról ír, hogy a gazdaság és média világát az ún. „férfi metaforák” („masculinised metaphors”) uralják, melyek elsősorban a háborúval, erőszakkal, hatalommal összefüggő képeket és asszociatív mezőket jelenítik meg, így agresszív, nemi előítéletekkel fertőzött klímát teremtenek mind az üzleti életben, mind a médiában. Koller állításait olyan népszerű sajtótermékekből vett példákkal illusztrálja, mint a *The Economist*, *Business Week*, *The Financial Times* vagy a *Fortune*, s a férfi metafora dominanciáját azzal indokolja, hogy mindkét fent említett terület (gazdaság és média) évszázadokon át férfiak kezében volt, s ez máig fennmaradt a képszerűség, szóképek szintjén, melyek azt sugallják, hogy a média és a gazdaság „férfi dolog”, avagy a férfiakra tartozik. Tanulmányában Koller élesen bírálja az effajta metaforák használatának helyénvalóságát, s a kevésbé agresszív, nem-semleges metaforák alkalmazására buzdít.

Anasztasia Trena hasonló eredményekről számol be *Analysis of metaphors used in women college presidents' inaugural addresses at coed institutions*.¹⁸ Az elmúlt 17 évből összegyűjtött női egyetemi, főiskolai és egyéb intézményvezetők, igazgatónők székfoglaló, nyitó beszédét elemezve jutott arra a következtetésre, hogy a nők által használt metaforák kevésbé erőszak-asszociatívak, mint a férfiaké, sokkal inkább természetel, pszichológiai folyamatokkal kapcsolatosak, s a szerző szerint, egyértelműen pozitívabb hatást keltenek.

¹⁵ Kennedy C. W., Camden C. 1983. Interruptions and nonverbal gender differences. In: *Journal of Nonverbal Behavior*. Volume 8, number 2, 91-108.

¹⁶ Ahrens K. 2009. *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*. Palgrave MacMillan.

¹⁷ Koller V. 2008. *Metaphor and gender in business media discourse: a critical cognitive study*. Palgrave Macmillan.

¹⁸ Trena T. A. 2008. *Analysis of metaphors used in women collage presidents' inaugural addresses at coed institutions*. ProQuest.

Ami a többi stíluseszközt, szóképet illeti, bár az eddigi kutatások száma még nem túl jelentős, egyes tanulmányok – például Kristen Link és Roger Kreuz *Do women and men use nonliteral language differently when they talk about emotions?* című tanulmánya¹⁹ - beszámolnak arról, hogy a férfiak több szóképet használnak, miközben negatív érzésekről beszélnek, illetve, amikor mások érzéseit írják le, míg a nők inkább a saját belső világuk, érzelmeik leírását fűszerezik stíluseszközökkel. Kutatások azt is igazolják, hogy a férfiak többet ironizálnak, jellemzőbb rájuk a szarkasztikus megjegyzések használata²⁰, egyes ukrán nyelvű tanulmányokból pedig arról is értesülhetünk, hogy a nők nyelvhasználatában gyakoribbak a hasonlatok, hiperbolák és perifrázisok.²¹

3. Jelen kutatás célja és módszerei

Jelen kutatás a gender és a stilisztika kapcsolatának még viszonylag felderítetlen területét ragadta meg. A kutatás célja a stíluseszközök, szóképek használatában megnyilvánuló nemi alapú eltérések vizsgálata, más szóval, a következő kérdések megválaszolása: költői képekben valóban gazdagabban beszél, azaz, több szóképet használ a férfi mint a nő (mint azt egyes korábbi kutatások állítják)? Ha igen, mennyire számottevőek ezek az eltérések? Melyek azok a szóképek, melyek – esetleg – a női szövegekben fordulnak elő gyakrabban? Melyek azok, melyeket irányába inkább a férfiak mutatnak preferenciát?

Az angol nyelvű kutatás alapjául modern brit lapokból vett újságcikkek szolgáltak, melyek közt egyenlő arányban szerepeltek minőségi lapokból (*The Daily Telegraph*, *The Guardian*) és bulvárlapokból (*The Sun*, *The Daily Mirror*) gyűjtött írások. Az elemzett huszonnégy cikkből tizenkettő nő, tizenkettő férfi újságíró tollából származik. A részrehajláság elkerülése végett a cikkek tematikailag is rendkívül változatosak: egyaránt megtalálhatók közöttük „komolyabb” témájú (politikával, gazdasággal, médiával, üzleti élettel foglalkozó) és könnyedebb témájú írások: utazási beszámolók, kulturális eseményekkel, valamint hírességek életével, dolgaival kapcsolatos cikkek. A cikkek

¹⁹ Link K. E., Kreuz R. J. 1999. *Do women and men use nonliteral language differently when they talk about emotions?* Paper presented at the 40th Annual Meeting of the Psychonomic Society. Los Angeles.

²⁰ Herbert L. Colston, Lee S. Y. 2004. Gender differences in verbal irony use. In: *Metaphor and Symbol*. Volume 19. Issue 4. 289-306.

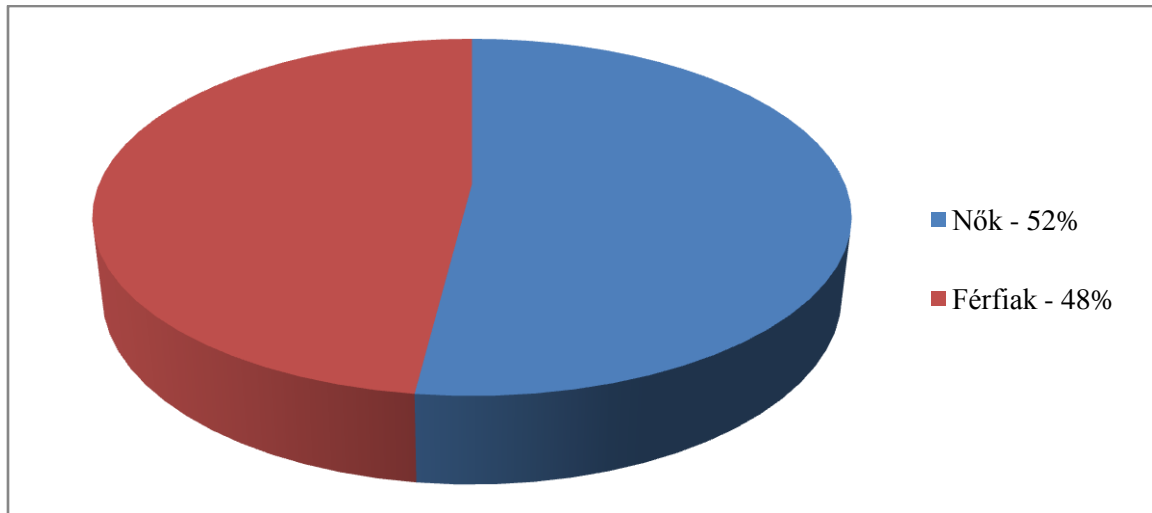
²¹ Прокопенко А. Гендерні маркери мовлення політичного діяча. In: *Серія «Філологічні науки»*. – № 89 (5). – 320-324. Retrieved April 28, 2012 from http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_5/statti/75.pdf

mindegyike a 2011-2012-es időintervallum folyamán íródott, tehát kizárólag friss, mai írásokról van szó.

A kiválasztott cikkek mindegyike párhuzamos stilisztikai elemzésnek lett alávetve. A cikkeket előbb egyenként elemeztem: összegyűjtöttem és (többszöri ellenőrzés) után szám szerint pontosan feljegyeztem az összes, adott cikkben előforduló stíluseszközt (metaforát, metonímiát, megszemélyesítést, hiperbolát stb.). Ugyanígy jártam el mind a huszonnégy cikk esetében. A cikkek körülbelül egyenlő hosszúságúak voltak: a férfiak által írt cikkek összhossza 8456 szó, 48 696 karakter, ami cikkenként átlagosan 4058 karaktert jelent, a nők által írt cikkeknél pedig ez az arány 8353 szó, 49691 karakter, ami cikkenként 4140 átlagkarakterrel egyenlő, tehát mondhatjuk, hogy a terjedelembeli különbség elhanyagolható. A pontosság érdekében viszont a cikkekből előforduló stíluseszközök aránya mégsem csak előfordulási számuk alapján lett összehasonlítva, hanem minden cikknél meghatároztam egy úgynevezett stilisztikai színezettségi szintet, melyet úgy számoltam ki, hogy az adott cikkben előforduló stíluseszközök számát elosztottam a cikk szavainak számával, így cikkenként meghatároztam a stíluseszközök százalékos előfordulási arányát. Az így kapott eredményeket nemek szerint összehasonlítottam, tehát meghatároztam, melyik nem használt átlagosan több, átlagosan kevesebb stíluseszközt az elemzett cikkek alapján, illetve melyek fordultak elő gyakrabban a férfi, melyek a női szerzők írásaiban. Mivel a cikkek kiválasztásában nem csak nemek, hanem a sajtótermék típusa szerint is szimmetria figyelhető meg (tizenkét cikk minőségi, tizenkettő bulvárlapokból származik, tehát hat „minőségi férfi”, hat „minőségi női”, hat „bulvár férfi”, hat „bulvár női” cikkről van szó), az érdekesség kedvéért a stíluseszközök arányát a lap típusa szerint is összehasonlítottam. A kutatás igen érdekes eredményeket hozott.

4. A kutatás eredményei

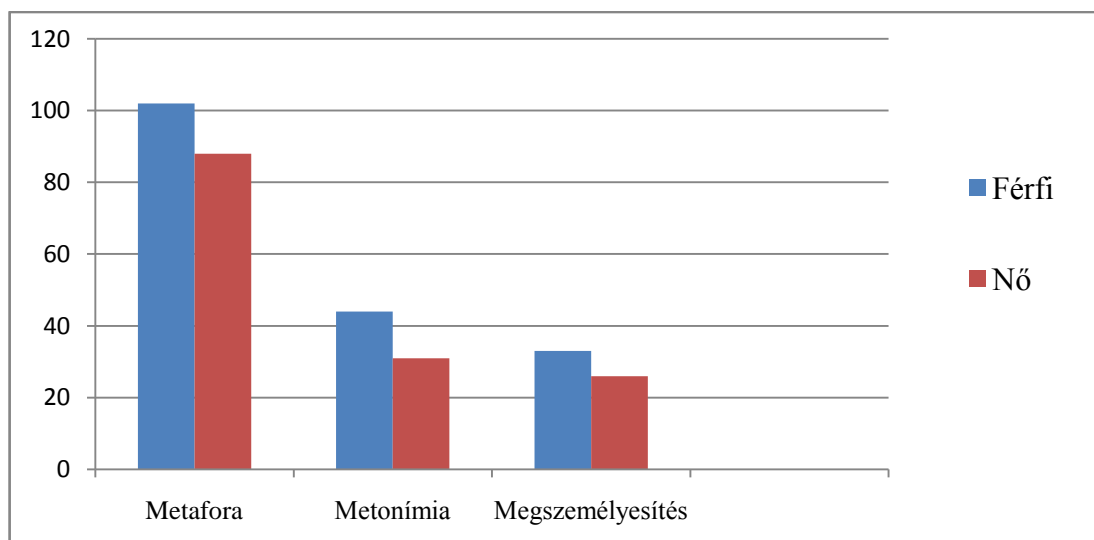
Ami a szóképek össz-számának nemek szerinti megoszlását illeti, az összehasonlító elemzés szerint e tekintetben nincs nagy eltérés. A képi hatás elérése érdekében mind a férfi, mind a női újságírók nagy számban alkalmaznak stíluseszközöket, bár a kutatás eredményei azt mutatják, hogy a nők kicsivel (4%-al) többet. A huszonnégy cikkben fellelt 973 darab stíluseszköz, szókép 52% a nők által írt cikkekből, 48%-a a férfiak írásaiban található:

1. ábra. A stíluseszközök általános, nemek szerinti megoszlása

Amint azt az ábra is mutatja, a különbség tényleg elenyésző, az elemzett cikkek alapján tehát nem állíthatjuk, hogy az egyik nem képviselői szóképek, stíluseszközök tekintetében árnyaltabban fogalmaznának, mint a másikéi.

A stíluseszközök általános megoszlásánál viszont sokkal érdekesebb eredményt mutat az egyes stíluseszköz-típusok nemek szerinti megoszlása. A vizsgált cikkek adatai szerint a férfi újságírók általánosan több metaforát, metonímiát és megszemélyesítést használnak, mint a nők. Ezen szóképek előfordulási arányát (nemek szerint összevetve) az alábbi ábra szemlélteti:

2. ábra. A férfiak által írt cikkekben domináló stíluseszközök

E három szóképnél megjegyzendő, hogy a metafora, a metonímia és a megszemélyesítés az úgynevezett (szimbolikusan értett) „fő” szóképek közé tartozik, s a képalkotás leghatékonyabb eszközeinek tekintendők, melyekkel az elemzett férfi újságírók által írt cikkek mindegyike gazdagon tarkított (a nők írásaihoz képest mindenképp gazdagabban).

A metaforák már a cikkek címeiben is szép számmal megjelennek, főleg a politikai témájúakban. A *The Guardian* lapból vett egyik cikk címe például a következőképp hangzik: *The dark heart of this strange affair* (szerző: Nick Davis) mely magyarul annyit tesz: *E furcsa ügy sötét szíve*, melyben a szerző mintegy élővé teszi, élő szervezetként azonosítja a szóban forgó ügyet, melynek – az emberhez vagy állathoz hasonlóan – szíve van, nem melleleg, sötét szíve.²² Hasonló példa Rodge Glass *Mario Balotelli and Mancini feel the love – and fans love a messy soap opera* című írása (forrás: *The Guardian*)²³, mely szintén metaforára épül: *fans love a messy soap opera – a rajongók szeretik a mocskos szappanoperákat*. Mocskos szappanoperák alatt a szerző a labdarúgás sztárjai körülötte pezsgő eseményeket és botrányokat érti. A sort Dan Hodges cikkével folytathatnánk, melynek címe: *The winners and the many, many losers from the week that politics went insane*,²⁴ amely egyből két metaforát is tartalmaz: a politikusok győztesekként (winners) és vesztesekként (losers) való azonosítása kevésbé eredeti és kreatív, de képi hatása semmi esetre sem alábecsülendő, míg a *politics went insane* megfogalmazás (a politika megtébolyodott/megőrült) sokkal inkább merész és erőteljes, mely egyszerre metafora és megszemélyesítés (a politika megőrült egyenlő a politika emberi tulajdonságokkal való felruházásával).

A fent említett cikkeknek persze nem csak a címe metaforikus, hanem az írás egész vonulata, s hasonló a helyzet a többi, férfi-tollból származó cikkel is. Pár szemléltető példát mindenképp érdemes megemlíteni: *the tectonic plates of politics have been on the move* (a politika tektonikai lemezei mozgásba lendültek), *the events represent an especially menacing double-edged sword* (az események rendkívül veszélyes kétélű kardként fenyegetnek), *he fell victim to sophisticated newspaper stings* (a sajtó kifinomult fullánkjinak áldozata lett), *the*

²² Davis N. 2012. Leveson inquiry: the dark heart of this strange affair. In: *The Guardian*. 24.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/media/2012/apr/24/leveson-inquiry-murdoch-david-cameron>.

²³ Glass R. 2012. Mario Balotelli and Mancini feel the love – and fans love a messy soap opera. *The Guardian*. 11. 04. 2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/11/mario-balotelli-mancini-fans-love>

²⁴ Hodges D. 2012. The winners and the many, many losers from the week that politics went insane. In: *The Daily Telegraph*. 02.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://blogs.telegraph.co.uk/news/danhodges/100148555/the-winners-and-the-many-many-losers-from-the-week-that-politics-went-insane/>

emasculatation of the Ofcom (az Ofcom (szervezet) kasztrálása),²⁵ *Abu Qatada is a malignant on the heart of our nation* (Abu Qatada rosszindulatú daganat az ország szívéen), *the European Court of Human Rights has become a bolthole for evil men* (az Emberi Jogok Európai Bírósága gonosz emberek búvóhelye).²⁶

A metonímia kategóriáján belül a szinekdoché (a rész és az egész cseréje) fordul elő a legnagyobb számban, melynek elsőszámú forrásai szintén a férfiak által írt cikkek: *the Daily Telegraph could not resist* (A Daily Telegraph nem tudott ellenállni – értendő ezalatt a lap szerkesztősége és munkatársai, nem maga a lap), *the country could decide its own destiny* (az ország tud dönteni a sorsáról – nem az ország, hanem az ország állampolgárai döntenek), *those with no hope of university* (akiknek semmi reményük, hogy egyetemi oktatásban vegyenek részt – a „universtiy”, azaz „egyetem” szó az egyetemi oktatást jelenti), *Greece is struggling for cash and riots* (Görögország súlyos anyagi problémákkal és lázadásokkal küzd – nem Görögország küzd, hanem a görögök, vagyis az ország lakosai), *the great Green breakthrough* (a nagy Zöld áttörés – a „Zöld” szó a Zöld pártot jelenti), *disloyalty and discontent from his own ranks* (saját osztályaiban tapasztalt hűtlenség és elégedetlenség – nem a társadalmi réteg, hanem az abba tartozó emberek értendők a „rank” (rend, rang, osztály) alatt).

A harmadik, férfiak által írt cikkekben leggyakrabban előforduló szókép a megszemélyesítés. Bár számbelileg kissé elmarad a metaforától és a metonímiától, előfordulási aránya mindenképp jelentős. Hogy csak egy pár példát említsünk: *the road snakes* (az út kígyóként tekereg), *the island will find its way into your dreams* (a sziget belopja magát a szívedbe) *The Minoan Palace boasts frescos* (a Minoan Palota freskókkal büszkélkedik), *battered into hopelessness by our apathy* (közönyösségünk reménytelenségbe taszította).²⁷

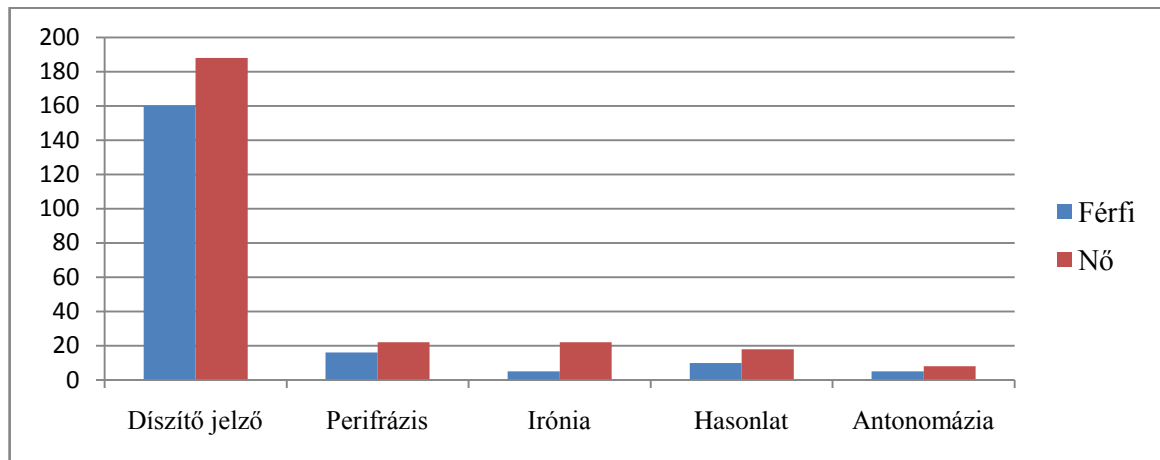
Ami a nők által írt cikkeket illeti, a metaforák, metonímiák és megszemélyesítések száma itt sem elhanyagolható, viszont közel sem annyira jelentős, mint a férfiak esetében. Ezt a második ábra jól szemlélteti. A férfiak írásaihoz képest viszont jelentősen több díszítő

²⁵ Hodges D. 2012. The winners and the many, many losers from the week that politics went insane. In: *The Daily Telegraph*. 02.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://blogs.telegraph.co.uk/news/danhodges/100148555/the-winners-and-the-many-many-losers-from-the-week-that-politics-went-insane/>

²⁶ Parsons T. 2012. When Abu Qatada goes should be up to Britain not the court of inhuman rights. *The Daily Mirror*. 21.04.2012. Retrieved April 20, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/when-abu-qatada-goes-should-be-up-801380>

²⁷ Reade B. 2012. Cameron celebrates a million young tragedies on the dole queue. *The Daily Mirror*. 19.04.2012. Retrieved April 17, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/a-million-young-tragedies-on-the-dole-queue-799041>

jelzőt, perifrázist (körülrírást), hasonlatot, ironikus megjegyzéseket és antonomáziát találhatunk. Ezeknek arányát, illetve ezen arány nemek szerinti megoszlását a 3. ábra összegzi:

3. ábra. A nők által írt cikkekben leggyakrabban előforduló stíluseszközök

Amint az ábra mutatja, a díszítő jelző szembetűnően kimagaslik a többi stíluseszköz közül, s ez a rendkívül magas előfordulási arány független a cikk írójának nemétől. Mindenképp hozzá kell tennünk, hogy a díszítő jelző itt nem az – elsősorban az antik eposz műfajára jellemző – *epitheton ornans* (díszítő jelző/állandó jelző) jelentésben értendő, mely révén Leleményes Odüsszeuszról vagy Bagolyszemű Pallaszról beszélhetünk, hanem az Ilja Galperin híres orosz nyelvész által meghatározott epitheton-ról (díszítő jelzőről). Galperin professzor a következőképp definiálja a díszítő jelzőt, mit stíluseszközt: „The epithet is a stylistic device based on the interplay of emotive and logical meaning in an attributive word/phrase or even syntactically used to characterize an object and pointing out to the reader, and frequently imposing on him, some of the properties or features of the object with the aim of giving an individual perception and evaluation of these features or properties. The epithet is markedly subjective and evaluative.”²⁸ Magyarul: „A díszítő jelző olyan stíluseszköz, mely az érzelmi és logikus jelentés kölcsönhatásán alapszik valamilyen jelzős szó szerkezetben, kifejezésben vagy akár mondat szintjén, melynek célja egy adott tárgy jellemzése, leírása az olvasó számára, gyakorta kiemelve az adott tárgy valamilyen fő vonását, jellegzetességét azon céllal, hogy kifejezze egyéni meglátását és hozzáállását ezen bizonyos vonásokhoz. A díszítő jelző tehát kifejezetten szubjektív és konkrét állásfoglalást fejez ki.” (saját fordítás).

²⁸ Galperin I. R. 1971. *Stylistics*. Moscow: Higher School Publishing House. 143.

A díszítő jelző ilyen értelemben vett jelentésére számos példát találunk az elemzett cikkekben (összesen 348 darabot), amely használatában ezúttal a nők mutatnak fölényt. Példaként hozható fel a díszítő jelzők alábbi sora: *arrogant superiority* (arrogáns felsőbbrendűség), *hysterical, over-emotional woman* (hisztérikus, érzelmileg túlfűtött nő), *frighening feminist* (ijesztő feminista), *extraordinary displays of boorishness* (a faragatlanság rendkívüli megnyilvánulása), *debased age* (aljas kor), *moral vacuum* (morális vákuum), *useless politicians* (haszontalan politikusok), *breathtaking poverty of critical thinking* (a kritikai gondolkodás lélegzetelállító szegénysége), *wildly insulting comparisons* (vadul sértő hasonlatok), *insufferably boring* (elviselhetetlenül unalmas), *earth-shattering challenge* (világrengető kihívás), *less printable reactions* (nyomdafestéket nem tűrő reakciók), *ludicrous idea* (komikus ötlet), *French aristocrat's riotous party* (a francia arisztokraták lármás bulija), *vacuous playgirl image* (üresfejű cicababa-imidzs), *Titian-tastic activity* (Titian-szerű tevékenység), *hair-raising experience* (hátborzongató élmény).

Bár jóval lemaradva a díszítő jelző után, a második, női szövegekben leggyakrabban előforduló stíluseszköz a perifrázis (körülrírás): egy adott jelenség, dolog, tárgy, személy konkrét megnevezése helyett valamilyen köntörfalazó, terjengősebb leírás használata, ami az adott dologra utal.²⁹ Perifrázisnak tekintendő, például, amikor az újságíró Kate Middleton hercegnő húgára, Pippa Middletonra a következőképpen utal: *Kate's party-loving and single younger sister* (Kate bulimániás, szingli húga), vagy a Middleton lányok helyett a *the middle-class girl from Berkshire* (a Berkshire-i középosztálybeli lányok).³⁰ Szintén perifrázis a *the former Baywatch star* (a hajdani Baywatch sztár) vagy *the swimwear legend* (a fürdőruha-legenda) használata Pamela Anderson neve helyett.³¹

Az „inkább nők által preferált” stíluseszközök listáján az irónia áll a harmadik helyen. Az elemzett cikkek szerint, érdekes módon, a nők többször fogalmaznak ironikusan, mint a férfiak. Az előzőektől eltérően ez a mutató nincs összhangban a korábbi kutatási eredményekkel, melyek szerint a férfiak ironizálnak többet, a további kutatások tehát mindenképp indokoltak ebben a tekintetben. A verbális irónia megnyilvánulásának néhány – az elemzett cikkekből vett – példája: *the charming al-Khalifas* (az elbűvölő al-Khalifák – a szerző pont az ellenkezőjét érti alatta), *the champagne-like fizz of the teargas canisters the*

²⁹ Galperin I. R. 1971. *Stylistics*. Moscow: Higher School Publishing House. 154.

³⁰ O'Brien D. 2012. The problem with Pippa: How Buckingham Palace aides are in a quandry over Kate's glamorous sister. *The Daily Mirror*. 22.04.2012. Retrieved April 21, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/the-problem-with-pippa-middleton-buckingham-palaces-801941>

³¹ Maloney A. 2012. Only way is Essex Pamela for Pamela Anderson. *The Sun*. 21.04.2012. Retrieved April 22, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/showbiz/bizarre/4270850/Pamela-Anderson-hits-TOWIE-club-in-plunging-skintight-dress.html>

reassuring pop of Molotov cocktails – close your eyes and you could be in Monte Carlo (a könnygáztartályok pezsgőszerű sistergése és a Molotov koktélok biztató, megnyugtató durranásai – csak hunyd le a szemed és mintha Monte Carloban lennél).³²

A gyakorisági lista negyedik helyén a hasonlat áll. A cikkek tehát azt bizonyítják, hogy míg a férfiak inkább az összevont hasonlatot (metaforát) részesítik előnyben, addig a nők gyakrabban fordulnak a hagyományos hasonlathoz. Erre a jelenségre az elemzett szövegek számos példát nyújtanak: *the welcome was as warm as the weather*³³ (a fogadtatás épp olyan meleg volt, mint az időjárás) vagy *they were shouting at each other like sleep-deprived six-year-olds* (úgy ordítottak egymásra, mint a kialvatlan hatévesek).³⁴

Az ötödik stíluseszköz, mely nagyobb számban fordult elő a női szövegekben az antonomázia (ellenmegnevezés): tulajdonnév helyett köznévi használata, sokszor jellegzetes melléknévvel. Ilyen, például, a *The Firm* (A Cég) kifejezés használata a brit királyi család neve helyett, *Her Royal Hotness* (ökirályi hevessége/ökirályi szexisége) Pippa Middleton helyett vagy a *Latter-Day Mona Lisas* (modern kori Mona Lisák) mint utalás a Middleton nővérekre.³⁵

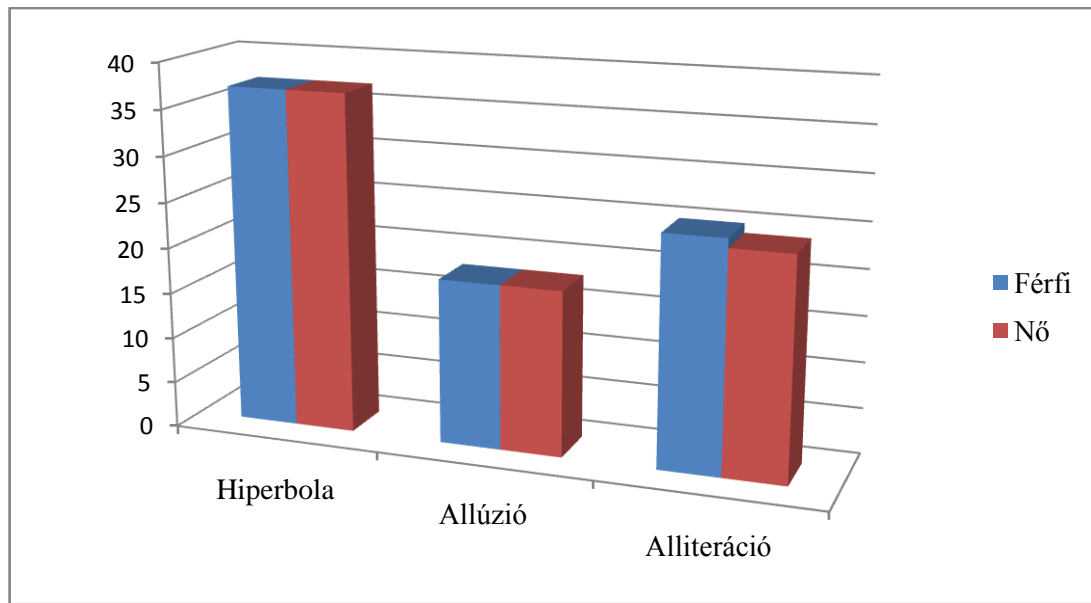
A kutatás eredményei szerint a hiperbola, az allúzió és az alliteráció azok a stíluseszközök, amelyek majdhogynem teljesen egyforma arányban fordulnak elő a férfiak és nők által írt szövegekben. Diagramon a következőképpen ábrázolhatnánk ezt:

³² Hyde M. 2012. At last Bahrain has found the friends it deserves. *The Guardian*. 20.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/20/formula-one-bahrain-john-yates>

³³ Blackburn J. 2012. Greek rescue package: Despite crisis, isle lays on a reviving hol. *The Sun*. 21.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/travel/4270051/Luxury-holiday-on-beach-resort-Lindos-in-Rhodes-despite-Greek-financial-crisis.html>

³⁴ Edemariam A. 2011. David Cameron's patronising putdown. *The Guardian*. 28.04.2011. Retrieved April 16, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/politics/2011/apr/28/david-fernon-calm-down-dear>

³⁵ O'Brien D. 2012. The problem with Pippa: How Buckingham Palace aides are in a quandry over Kate's glamorous sister. *The Daily Mirror*. 22.04.2012. Retrieved April 21, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/the-problem-with-pippa-middleton-buckingham-palaces-801941>

4. ábra. A férfi és női szövegekben hasonló arányban előforduló stíluseszközök

Amint azt az ábra is mutatja, nemtől függetlenül, pontosabban mindkét nemre jellemzően a hiperbola vagy költői túlzás fordult elő a legnagyobb számban az elemzett szövegekben (37-37 darab). Hiperbolának tekintendő, például, a *the early spring sun thawing our bones* (a kora tavaszi nap, mely felolvasztja csontjainkat), vagy *the experience was utterly trnasfixing*³⁶ (az élmény totálisan átütő volt), *the manager simply could not have been nicer* (az igazgató ennél kedvesebb már nem is lehetett volna)³⁷, *an infinity swimming pool* (végtelen úszómedence), *within moments it was swamping the Twittersphere* (pillanatok alatt elárasztotta a Twitter internetes oldalt), *Cameron celebrates a million young tragedies on the dole quese* (Cameron (az Egyesült Királyság miniszterelnöke) ünnepli a milliós számot elérő munkanélküli-segélyen élő fiatalok tragikus helyzetét).³⁸

Az allúziók (utalások, célzások) használata szintén egyformán jellemző mindkét nemre. Allúzió, például, amikor az újságíró „weekend horribilisról”³⁹ (szörnyű hétvége) beszél, miközben Kate Middleton húgának egy párizsi születésnap ünnepségen „bemutatott” botrányos viselkedéséről ír, ily módon utalva a II. Erzsébet angol királynő által meghonosított

³⁶ Paling C. 2012. La Gomera: the Quiet Canary. *The Daily Telegraph*. 13.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/spain/9203313/La-Gomera-the-quiet-Canary.html>

³⁷ Hudson P. 2012. Take the Minotour. History and fabulous hospitality in Crete. *The Sun*. 11.02.2012. Retrieved April 17, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/travel/4123089/Take-the-Minotour.html>

³⁸ Reade B. 2012. Cameron celebrates a million young tragedies on the dole queue. *The Daily Mirror*. 19.04.2012. Retrieved April 17, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/a-million-young-tragedies-on-the-dole-queue-799041>

³⁹ O'Brien D. 2012. The problem with Pippa: How Buckingham Palace aides are in a quandry over Kate's glamorous sister. *The Daily Mirror*. 22.04.2012. Retrieved April 21, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/the-problem-with-pippa-middleton-buckingham-palaces-801941>

„annus horribilis”-re (szörnyű évre), mellyel a királynő az 1992-es évet jellemezte. Ugyanilyen alapon allúzió a *Sapphic release*⁴⁰ (szapphói felszabadulás), mely a görög költőnőre, Sapphóra utal, *the world is willing Super Mario to self-destruct* (a világ önmegsemmisítésre ítéli Super Mario-t)⁴¹, amely egy videojáték hősének ismeretét előfeltételezi, *British politics has started to resemble a Benny Hill sketch* (a brit politika kezd egy Benny Hill-karcolatra hasonlítani), amelynek megértéséhez szükséges, hogy ismerjük Benny Hill angol humoristát, *Only way is Essex for Pamela Anderson* (Az egyetlen út Essex Pamela Anderson számára), amelyben az *Only way is Essex* egy brit valóságshow neve, s ezt alakítja át – a színésznő Anderson nevét belevonva – szójátékká az újságíró, hogy csak néhány példát említsünk a sok közül.⁴²

Az alliteráció (betűrím, melynek célja a nyelv dallamosabbá tétele) mint stíluseszköz szintén szép számban fordul elő mind a férfiak, mind a nők által írt cikkekben: *patronising putdown, Kinky Katy Perry, Pippa problem, carefully cultivated persona of caring, March madness, hapless and helpless, fusty freeze-like, white-washed walls* stb.

A nők és férfiak különböző stíluseszközök irányába mutatott preferenciája mellett az is szembetűnő, hogy míg a férfiak által használt szóképek gyakran negatív töltetűek, vagy valamilyen negatív konnotációt hordoznak magukban, s – a korábbi kutatások eredményeit megerősítve – gyakran erőszakkal, harccal, hatalommal kapcsolatos asszociatív képeket jelenítenek meg, a nők szóképei inkább pozitív töltetűek vagy valamilyen kevésbé „erőszakos” kép megjelenését idézik elő.⁴³

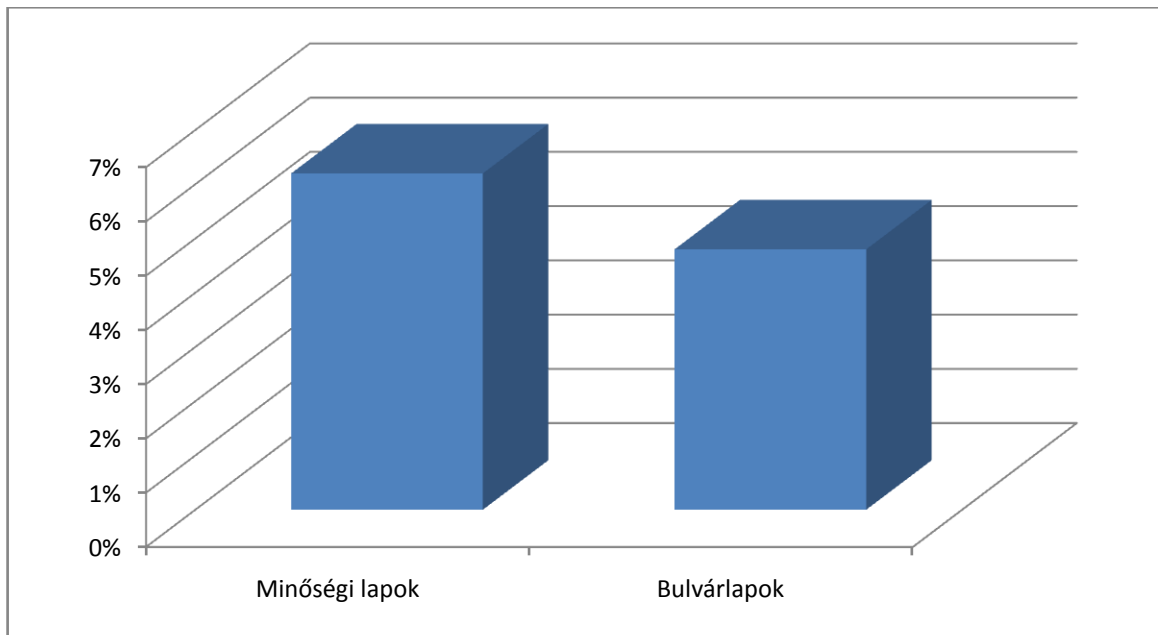
A stíluseszközök gender alapú elemzése egyéb, nem kifejezetten gendernyelvészettel kapcsolatos jelenségekre is rávilágítottak, többek között arra, hogy a minőségi lapok (the quality press) szerzői jelentősen több stíluseszközt alkalmaznak írásaikban, mint a bulvárlapok újságírói (the popular press), melyeknek nyelvezete kevésbé gazdag képekben. Ezt a – százalékos arányban kifejezett – különbséget (ami különben gyanítható volt) a következő ábra illusztrálja:

⁴⁰ Wilkinson S. 2012. Why Jessie J's sexuality is valuable to young teens. *The Daily Telegraph*. 20.04.2012. Retrieved April 23, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/20/jessie-j-sexuality-valuable-young-teens>

⁴¹ Glass R. 2012. Mario Balotelli and Mancini feel the love – and fans love a messy soap opera. *The Guardian*. 11. 04. 2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/11/mario-balotelli-mancini-fans-love>

⁴² Maloney A. 2012. Only way is Essex Pamela for Pamela Anderson. *The Sun*. 21.04.2012. Retrieved April 22, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/showbiz/bizarre/4270850/Pamela-Anderson-hits-TOWIE-club-in-plunging-skintight-dress.html>

⁴³ Koller V. 2008. *Metaphor and gender in business media discourse: a critical cognitive study*. Palgrave Macmillan.; Trena T. A. 2008. *Analysis of metaphors used in women collage presidents' inaugural addresses at coed institutions*. ProQuest

5. ábra. A stílusesszközök gyakorisági az elemzett minőségi és bulvárlapokban

Egy adott cikk stílusesszközök-beli gazdagságát a fent említett módon számoltam ki (az előforduló szóképek számát elosztottam a cikk szavainak számával, tehát a szóképek számát az adott cikk terjedelméhez viszonyítottam), s arra jutottam, hogy a minőségi lapok cikkeiben ez az arány 6,2 %. Ez azt jelenti, hogy egy kb. 700 szavas, 4000-4100 karakteres cikkben (ennyi az elemzett cikkek átlaghossza) átlagosan 43-44 stílusesszköz található. A bulvárlapok esetében ez az arány alacsonyabb, 4,8 %, ami azt jelenti, hogy egy ugyanilyen hosszúságú cikkekre csak 33-34 darab stílusesszköz jut. Bár a cikkek ez a fajta, nemektől független elemzése nem volt konkrét célja a jelen kutatásnak, a kutatómunka automatikusan maga után vonta azt, s a különbség egyöntetűen alátámasztja, hogy a minőségi és bulvárlapok nyelvezetének, valamint a bennük előforduló szóképeknek az összehasonlító elemzése szintén érdekes és ígéretes lenne.

Mielőtt a következtetésekre térnénk, mindenképp megjegyzendő, hogy jelen kutatás egy nem túl nagy, huszonnégy cikkből álló korpuszra épült, tehát ahhoz, hogy messzemenő következtetéseket vonjunk le és esetleg általánosítsunk, további empirikus kutatásokra van szükség, melyek első lépésének tekintendő a jelen kutatás.

5. Következtetés

Amint azt Deborah Cameron, a gendernyelvészet egyik jeles képviselője megfogalmazta: „A gender és a nyelv kapcsolatát vizsgáló kutatómunkák rendkívül nagy számának köszönhetően a feltevés, miszerint a férfiak és a nők másképp beszélnek és használják a nyelvet, mára már nem hipotézis, hanem egyfajta dogma, azaz, általánosan elfogadott tény.” (saját fordítás).⁴⁴ Ezt a dogmát erősítették meg a jelent kutatás eredményei is, melyek szerint a nők és a férfiak a stílusesszközök (akár tudatos, akár tudatalatti) megválogatásában és használatában is különböznek egymástól. A kutatás azon eredménye, mely szerint a férfiak több metaforát, metonímiát és megszemélyesítést használnak, míg a nők több díszítő jelzöt és perifrázist, esetleg magyarázható azzal, hogy a férfiakra jellemzőbb, hogy komplex képekben szemlélik és látják a dolgokat, jelenségeket, a világot (mint ahogy a szóképek is komplex képeken alapszanak), míg a nők figyelme inkább a részletekre terjed ki, amit jelzők, körülírások formájában fejeznek ki. Ez a különbség sok pontban egyezik egyes korábbi empirikus kutatások eredményeivel, melyek igazolták, hogy a nők több melléknévet használnak mint a férfiak (a díszítő jelzők nagy többség pedig melléknév)⁴⁵, jellemzőbb rájuk a körülírások és hasonlatok alkalmazása⁴⁶, míg a férfiak képi látásmódja inkább különböző metaforák formájában fejeződik ki.⁴⁷ Ahhoz viszont, hogy ezeknek a különbségeknek az okát is megértsük, a gendernyelvészetet interdiszciplináris tudományágterületként kellene kezelnünk, s olyan tudományágakhoz fordulva keresnünk a választ, mint a pszichológia, antropológia vagy szociológia, ugyanis ezen eltérések okai már nem a nyelvészetben keresendők.

⁴⁴ Cameron D. 1995. *Verbal Hygiene*. – London: Routledge. 5

⁴⁵ Wang M. R., Hiseh S. C. Y. 2007. Gender Differences in the Language for Emotions. In: *Asian Journal of Management and Humanity Sciences*, Vol. 2, Nos. 1-4, 89-97.

⁴⁶ Прокопенко А. Гендерні маркери мовлення політичного діяча// Серія філологічні науки. – № 89 (5). – 320-324 . Retrieved April 27, 2012 from

http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_5/statti/75.pdf

⁴⁷ Ahrens K. 2009. *Politics, gender and conceptual metaphors*. Palgrave MacMillan.

Bibliográfia

- Ahrens K. 2009. *Politics, gender and conceptual metaphors*. Palgrave MacMillan.
- Cameron D. 2007. What Language Barrier? In: *The Guardian*. Retrieved April 27, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/world/2007/oct/01/gender.books>
- Coates J. 2004. *Women, men and language: a sociolinguistic account of gender differences in language*. Pearson Education. 254.
- DeFrancisco V. 1990. The Sound of Silence: How Men Silence Women in Marital Relationships. In: T. Van Dijk: *Discourse and Society* 2 (4). 413-424.
- Fishman P. 1978. What do couples talk about when they're alone? In: Butturff D. and Epstein E. (eds): *Women's Language and Style*. Akron, Ohio: L and S Books. 11-22 p.
- Galperin I. R. 1971. *Stylistics*. Moscow: Higher School Publishing House.
- Herbert L. Colston, Lee S. Y. 2004. Gender differences in verbal irony use. In: *Metaphor and Symbol*. Volume 19, Issue 4. 289-306
- Huszár Á. 2009. *Bevezetés a gendernyelvészetbe*. Budapest. Tinta.
- Huszár Á. 2009: Női nyelv? Férfi nyelv? – Gendernyelvészet Magyarországon. In: *Magyar Tudomány*. 170.évf. 3. szám. 276-286.
- Jespersen O. 1964. *Language: Its Nature, Development and Origin*. New York: W.W. Norton and Company.
- Kennedy C. W. , Camden C. 1983. Interruptions and nonverbal gender differences. In: *Journal of Nonverbal Behavior*. Volume 8. Number 2. 91-108.
- Koller V. 2008. *Metaphor and gender in business media discourse: a critical cognitive study*. Palgrave Macmillan.
- Lakoff R. 1975. *Language and Women's Place*. New York: Harper and Row.
- Link K. E., Kreuz R. J. 1999. *Do women and men use nonliteral language differently when they talk about emotions?* Paper presented at the 40th Annual Meeting of the Psychonomic Society. Los Angeles.
- McMillan, J. R., Clifton, A. K., McGrath, D., & Gale, W. S. 1977. Women's language: Uncertainty or interpersonal sensitivity and emotionality? *Sex Roles*, № 3. 545–559.
- Newman M. L., Groom C. J., Handelman L. D., and Pennebaker J.W. 2008. Gender Differences in Language Use: An Analysis of 14,000 Text Samples. *Discourse Processes*, №45 (21). 211-236.
- Penelope B. and Levinson S. 1978. Universals in Language Usage: Politeness Phenomena. In Goody E. (ed): *Questions and Politeness*. Cambridge University Press. 56-289.
- Tannen D. 1991. *You just don't understand*. Ballantine Books.
- Trena T. A. 2008. *Analysis of metaphors used in women collage presidents' inaugural addresses at coed institutions*. ProQuest.
- Wang M. R., Hiseh S. C. Y. 2007. Gender Differences in the Language for Emotions. In: *Asian Journal of Management and Humanity Sciences*, Vol. 2. Nos. 1-4, 89-97.
- Борисенко Н.Д. 2003. *Гендерный аспект репрезентации персонажной речи в английских драматических произведениях конца XX столетия*: Автореф. дис. канд. филол. наук: 10.02.04. Киев.
- Земська Е. А., Китайгородська М. А., Розанова Н. Н. 1993. Особливості чоловічого та жіночого мовлення . In: Е. А. Земська та Д. Н. Шмельов: *Російська мова в його функціонуванні*. 90-136.
- Курд юкова В. С. 2011. Гендерні маркери англомовного публіцистичного тексту. In: Вісник Дніпропетровського Університету Економіки та Права імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні Науки». № 1 (1). 186-191.
- Прокопенко А. Гендерні маркери мовлення політичного діяча. Серія «Філологічні Науки». № 89 (5). 320-324 . Retrieved April 28, 2012 from http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_5/statti/75.pdf

Források

- Ashton E. 2012. Ministers ditch web porn ban. *The Sun*. 13.04.2012. Retrieved April 20, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/politics/4273342/Ministers-ditch-web-porn-ban.html>
- Blackburn J. 2012. Greek rescue package: Despite crisis, isle lays on a reviving hol. *The Sun*. 21.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/travel/4270051/Luxury-holiday-on-beach-resort-Lindos-in-Rhodes-despite-Greek-financial-crisis.html>
- Davis N. 2012. Leveson inquiry: the dark heart of this strange affair. In: *The Guardian*. 24.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/media/2012/apr/24/leveson-inquiry-murdoch-david-fergusson>.
- Edemariam A. 2011. David Cameron's patronising putdown. *The Guardian*. 28.04.2011. Retrieved April 17, 2012. from <http://www.guardian.co.uk/politics/2011/apr/28/david-fergusson-calm-down-dear>
- Glass R. 2012. Mario Balotelli and Mancini feel the love – and fans love a messy soap opera. *The Guardian*. 11. 04. 2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/11/mario-balotelli-mancini-fans-love>
- Hamilton J. 2012. Job? No thanks. *The Sun*. 22.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/money/4271557/Job-No-thanks.html>
- Harris J. 2012. Green party's Adam Ramsay: 'We can replace the Lib Dems as the third party'. *The Guardian*. 24. 04. 2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/politics/2012/apr/24/green-party-adam-ramsay-replace-lib-dems>
- Hodges D. 2012. The winners and the many, many losers from the week that politics went insane. In: *The Daily Telegraph*. 02.04.2012. Retrieved April 16, 2012 from <http://blogs.telegraph.co.uk/news/danhodges/100148555/the-winners-and-the-many-many-losers-from-the-week-that-politics-went-insane/>
- Hudson P. 2012. Take the Minotour. History and fabulous hospitality in Crete. *The Sun*. 11.02.2012. Retrieved April 17, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/travel/4123089/Take-the-Minotour.html>
- Hyde M. 2012. At last Bahrain has found the friends it deserves. *The Guardian*. 20.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/20/formula-one-bahrain-john-yates>
- Knight F. 2012. Majorca: a holiday to suit us all. *The Daily Telegraph*. 21.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/spain/majorca/9216679/Majorca-a-holiday-to-suit-us-all.html>
- Maloney A. 2012. Only way is Essex Pamela for Pamela Anderson. *The Sun*. 21.04.2012. Retrieved April 22, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/showbiz/bizarre/4270850/Pamela-Anderson-hits-TOWIE-club-in-plunging-skintight-dress.html>
- McCartney J. 2011. Don't let the Union drift apart. *The Daily Telegraph*. 07.05.2011. Retrieved April 21, 2012 from <http://www.telegraph.co.uk/comment/columnists/jennymccartney/8499994/Dont-let-the-Union-drift-apart.html>
- McGarth M. 2012. The Sex Myth by Brooke Magnanti: review. *The Daily Telegraph*. 24.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.telegraph.co.uk/culture/books/societybookreviews/9217281/The-Sex-Myth-by-Brooke-Magnanti-review.html>
- Newton Dunn T. 2012. Posh off! Tory MP Turns on Cam and Osborne. *The Sun*. 24.04.2012. Retrieved April 23, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/politics/4275277/Posh-off-Tory-MP-Nadine-Dorries-says-PM-and-Chancellor-dont-know-the-price-of-milk.html>
- O'Brien D. 2012. The problem with Pippa: How Buckingham Palace aides are in a quandry over Kate's glamorous sister. *The Daily Mirror*. 22.04.2012. Retrieved April 21, 2012 from

- <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/the-problem-with-pippa-middleton-buckingham-palaces-801941>
- Paling C. 2012. La Gomera: the Quiet Canary. *The Daily Telegraph*. 13.04.2012. Retrieved Aprils 18, 2012 from <http://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/spain/9203313/La-Gomera-the-quiet-Canary.html>
- Parsons T. 2012. When Abu Qatada goes should be up to Britain not the court of inhuman rights. *The Daily Mirror*. 21.04.2012. Retrieved April 20, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/when-abu-qatada-goes-should-be-up-801380>
- Reade B. 2012. Cameron celebrates a million young tragedies on the dole queue. *The Daily Mirror*. 19.04.2012. Retrieved April 17, 2012 from <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/a-million-young-tragedies-on-the-dole-queue-799041>
- Schofield K. 2012. Quango clanger. Ministers 'got £2.6bn savings bid wrong'. *The Sun*. 24.04.2012. Retrieved April 18, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/politics/4275299/Quango-clanger-as-ministers-got-26bn-savings-bid-wrong.html>
- Smart A. 2012. Titian's First Masterpiece, at National Gallery, review. *The Daily Telegraph*. 23.04.2012. Retrieved April 19, 2012 from <http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-reviews/9221880/Titians-First-Masterpiece-at-National-Gallery-Seven-magazine-review.html>
- Smart G. 2012. Rihanna's new fella-ella at Coachella-ella. *The Sun*. 17.04.2012. Retrieved April 19, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/showbiz/bizarre/4261113/Rihanna-flirts-with-rapper-AAP-Rocky-at-Coachella.html>
- Spurr P. 2012. Kinky Katy Perry is no role model for our little girls. *The Sun*. 10.04.2012. Retrieved April 21, 2012 from <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/woman/parenting/4247305/Katy-Perry-is-no-role-model-for-our-little-girls.html>
- Wilkinson S. 2012. Why Jessie J's sexuality is valuable to young teens. *The Daily Telegraph*. 20.04.2012. Retrieved April 23, 2012 from <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/20/jessie-j-sexuality-valuable-young-teens>